

Nr 376

Av herr **Petersson, Per**, om vidgad rätt till fria resor för värnpliktiga.

(Lika lydande med motion nr 442 i Andra kammaren)

Värnpliktigs rätt till fria resor regleras i 2 kap. värnpliktsavlöningskungörelsen den 12 september 1958. Enligt 3 § 2 mom. äger värnpliktig under första tjänstgöring (motsvarande) åtnjuta tre fria resor och under annan tjänstgöring i viss mindre omfattning, allt under i kapitlet i övrigt närmare angivna förutsättningar.

1962 års försvarskommitté har enats om att föreslå att de tre fria resorna enligt ovan skall utökas till fem. Utöver av värnpliktskungörelsen medgivna fria resor har värnpliktig viss begränsad möjlighet att erhålla resebidrag av statsmedel i ömmande fall. Kostnaderna härför bestrides av en anslagspost, Lån och bidrag till värnpliktiga i brådskande fall, som ingår i reservationsanslaget Fritidsundervisning m. m. på försvarshuvudtiteln. I kungligt brev den 5 juni 1959 har lämnats följande föreskrifter för anslagspostens användning:

»Medlen må efter noggrann behovsprövning utgivas såsom smärre bidrag till värnpliktiga eller deras anhöriga för sådant behov av brådskande natur, som icke lämpligen kan tillgodoses i annan ordning.»

Anvisningar för föreskrifternas tillämpning har lämnats av försvarsstabens personalvårdsbyrå (i byråns meddelanden 1961: 9/10 och 1962: 3). Enligt dessa utgör det fall då en värnpliktig beviljats tjänstledighet för enskild angelägenhet men saknar medel för hemresa ett typexempel på godtagbara anslagsändamål. Huruvida resehjälpen bör lämnas i form av lån eller som bidrag utan återbetalningsskyldighet får avgöras med hänsyn till omständigheterna.

I Tjänstgöringsreglemente för krigsmakten (TjRK), kap. 11 mom. 25, preciseras de enskilda angelägenheter av vikt för vilka tjänstledighet ej får vägras utan viktiga skäl:

- a) betydelsefull familjeangelägenhet, såsom eget eller eget barns eller adoptivbarns bröllop eller hustrus, makes, eget barns, adoptivbarns, trolovads, föräldrars, far- eller morföräldrars, svärföräldrars eller syskons svåra sjukdom eller begravning;
- b) bouppteckning eller arvskipfte efter nära anhörig;
- c) ekonomisk angelägenhet av särskild betydelse för den sökande;
- d) egen flyttning;
- e) egen viktig tentamen eller examen;

- f) besök vid arbetsförmedling, arbetsställe eller familjebidragsnämnd för att förbereda övergången till civil verksamhet, om besöket icke kan ske på fritid eller under annan ledighet än tjänstledighet;
- g) förhandlingsuppdrag för personalorganisation.

Tjänstledighet för enskild angelägenhet, som avses i b)—g), bör beviljas endast i undantagsfall under befäls-, repetitions- eller beredskapsövning.

I tjänstereglementet anges även vilka chefer som får bevilja ifrågavarande tjänstledighet. Det synes mig skäligt att värnpliktig som beviljas tjänstledighet enligt TjRK kap. 11 mom. 25 erhåller rätt till fri resa enligt samma bestämmelser som framgår av ovan angivna värnpliktskungörelse. Den värnpliktige är kommenderad att tjänstgöra å viss plats, ofta långt från hemorten. Mycket talar för att pågående befolkningsomflyttningar på grund av näringslivets ständigt fortgående strukturförändring ökar antalet värnpliktiga som nödgas tjänstgöra långt från hemorten. Jag anser att rättviseskäl de värnpliktiga emellan gör att fria resor för tjänstledighet enligt TjRK kap. 11 mom. 25 bör vara en normal rättighet.

Under hänvisning till vad som ovan anförts får jag hemställa,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t måtte utfärda sådana bestämmelser, att värnpliktsavlöningskungörelsens bestämmelser om fria resor enl. kap. 2 skall gälla även vid värnpliktigs resor vid tjänstledighet enligt TjRK kap. 11 mom. 25.

Stockholm den 25 januari 1963

Per Petersson